

Showing: Atomic weight

IA																		VIIIB
1	1																	2
	H																	He
	1.0079																	4.0026
2		IIA											IIIB	IVB	VB	VIB	VIIB	
3	Li	Be											B	C	N	O	F	Ne
	6.94	9.01218											10.81	12.011	14.006	15.999	18.998	20.17
4																		
5	Na	Mg											Al	Si	P	S	Cl	Ar
	22.989	24.305											26.981	28.085	30.973	32.06	35.453	39.948
6			IIIA	IVA	VA	VIA	VIIA	VIIIA		IB	IIB							
7	K	Ca	Sc	Ti	V	Cr	Mn	Fe	Co	Ni	Cu	Zn	Ga	Ge	As	Se	Br	Kr
	39.098	40.08	44.955	47.90	50.941	51.996	54.938	55.847	58.933	58.71	63.546	65.38	69.735	72.59	74.921	78.96	79.904	83.80
8																		
9	Rb	Sr	Y	Zr	Nb	Mo	Tc	Ru	Rh	Pd	Ag	Cd	In	Sn	Sb	Te	I	Xe
	85.467	87.62	88.905	91.22	92.906	95.94	98.906	101.07	102.90	106.4	107.86	112.41	114.82	118.69	121.75	127.60	126.90	131.30
10																		
11	Cs	Ba	La	Hf	Ta	W	Re	Os	Ir	Pt	Au	Hg	Tl	Pb	Bi	Po	At	Rn
	132.90	137.33	138.90	178.49	180.94	183.85	186.20	190.2	192.22	195.09	196.96	200.59	204.37	207.2	208.98	(209)	(210)	(222)
12																		
13	Fr	Ra	Ac	Unq	Unp	Unh	Uns	Uno	Une	Unn								
	(223)	226.02	(227)	(261)	(262)	(263)	(262)	(265)	(266)	(272)								

Lanthanide Series	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71
	Ce	Pr	Nd	Pm	Sm	Eu	Gd	Tb	Dy	Ho	Er	Tm	Yb	Lu
	140.12	140.90	144.24	(145)	150.4	151.96	157.25	158.92	162.50	164.93	167.26	168.93	173.04	174.96
Actinide Series	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103
	Th	Pa	U	Np	Pu	Am	Cm	Bk	Cf	Es	Fm	Md	No	Lr
	232.03	231.03	238.02	237.04	(244)	(243)	(247)	(247)	(251)	(254)	(257)	(258)	(259)	(260)

Charakteristiky

Elektronová konfigurace: $1s^2 2s^2 2p^2$

Teplota tání: 1410°C

Teplota varu: 2355°C

Kovalentní poloměr: 1.11 \AA

Atomový poloměr: 1.46 \AA

Molární objem: $12.1 \text{ cm}^3/\text{mol}$

Elektronegativita: 1.90

Oxidační stavy: 4

Hustota @ 293 K: 2.33 g/cm^3

Měrné teplo: 0.71 J/g K

Výparné teplo: 384.220 kJ/mol

Slučovací entalpie: 50.550 kJ/mol

Elektrická vodivost: $2.52 \cdot 10^{-6} \text{ /}\Omega \text{ cm}$

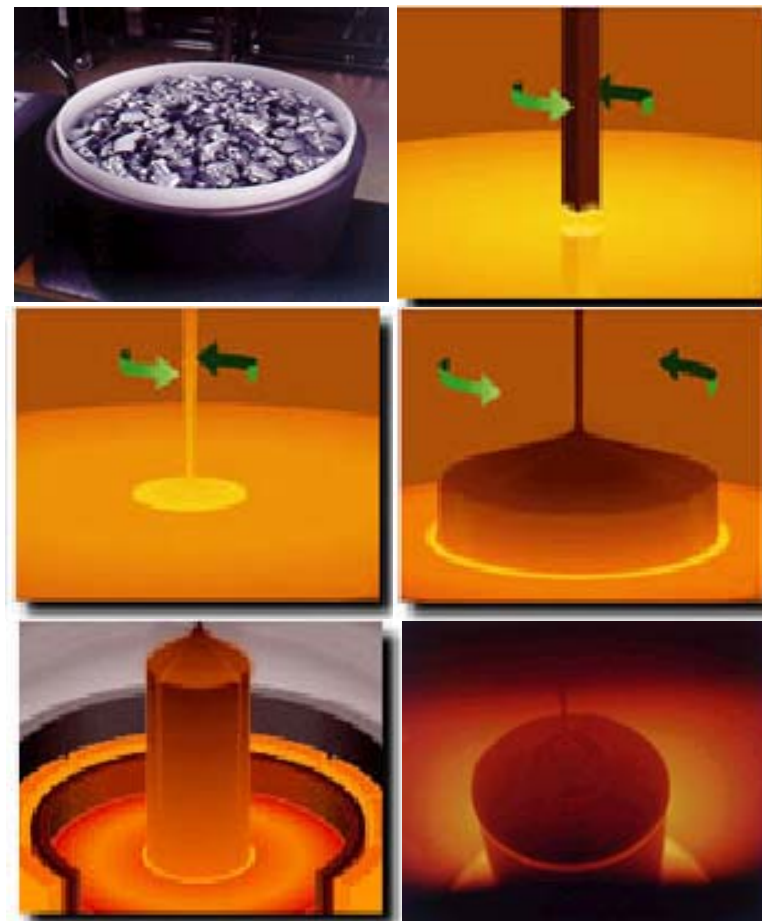
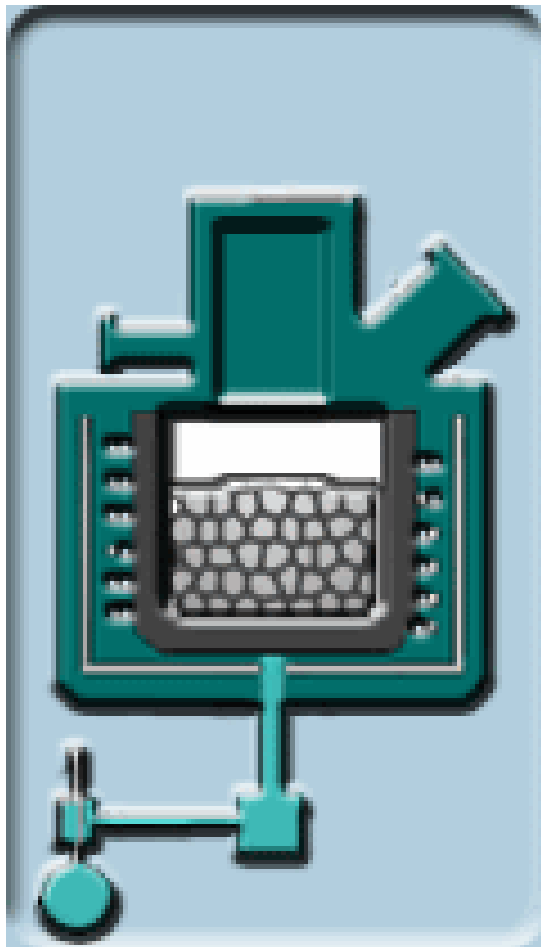
Tepelná vodivost: 1.48 W/cm K

- Zastoupení na Zemi: 25,8%
- Nevyskytuje se volný
- Zastoupení v organismech nízké, neúčastní se biochemických pochodů
- Biokompatibilní
- Polovodič
- Vyznamné formy: monokrystalický Si
amorfní Si
nanokrystalický Si
- Technologicky nejvýznamnější prvek

Výroba monokrystalického křemíku

- Příprava metalurgického Si redukcí SiO_2 uhlíkem
- Hydrochlorace: $\text{Si} + 3\text{HCl} \rightarrow \text{SiHCl}_3 + \text{H}_2$
- Frakční destilace SiHCl_3
- Termický rozklad SiHCl_3 za vzniku polykrystalického křemíku
- Czochralského metoda tažení monokrystalu křemíku

Růst monokrystalu Si

Polysilicon Ingots

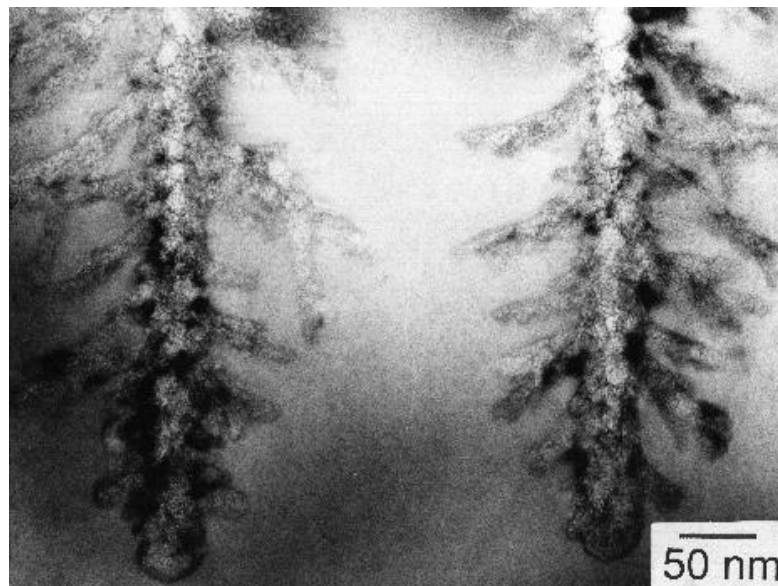
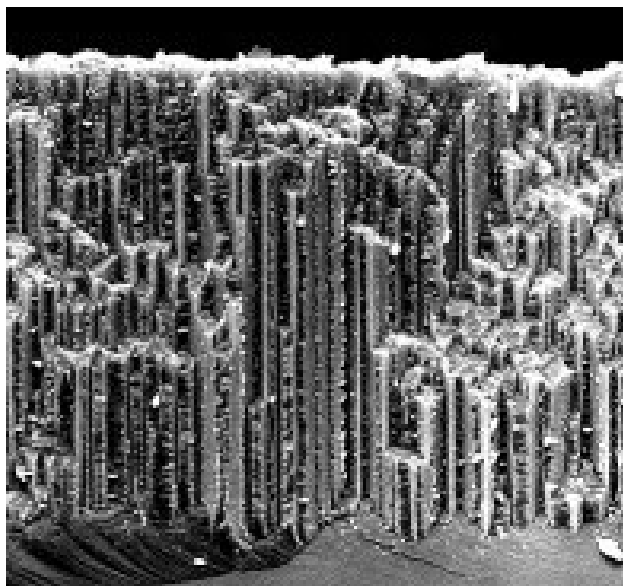

Co je nanokrystalický křemík?

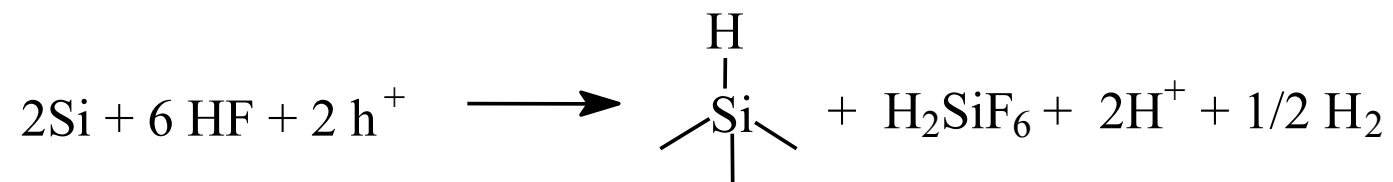

1950 – Uhlir a Turner, Bell Labs,
USA, příprava

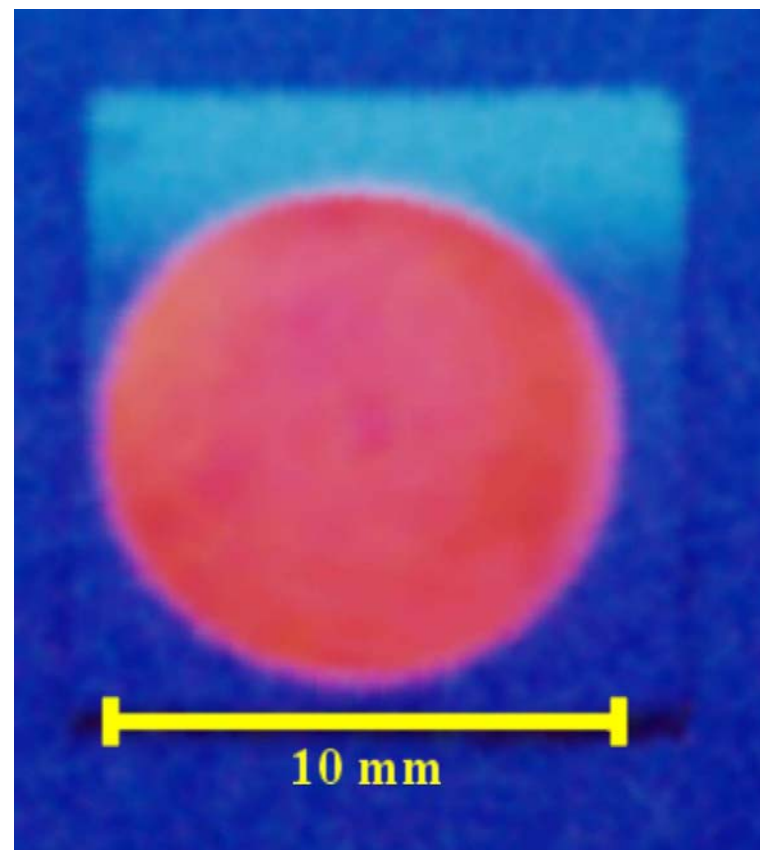
1990 – Canham, Malvern, UK,
poprvé pozorována
viditelná fotoluminiscence

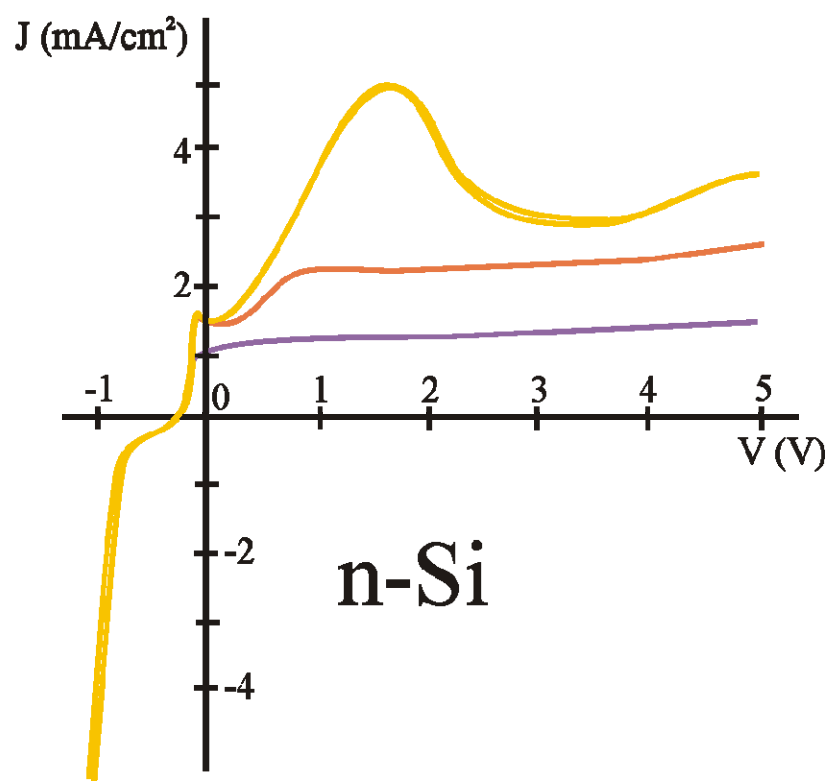
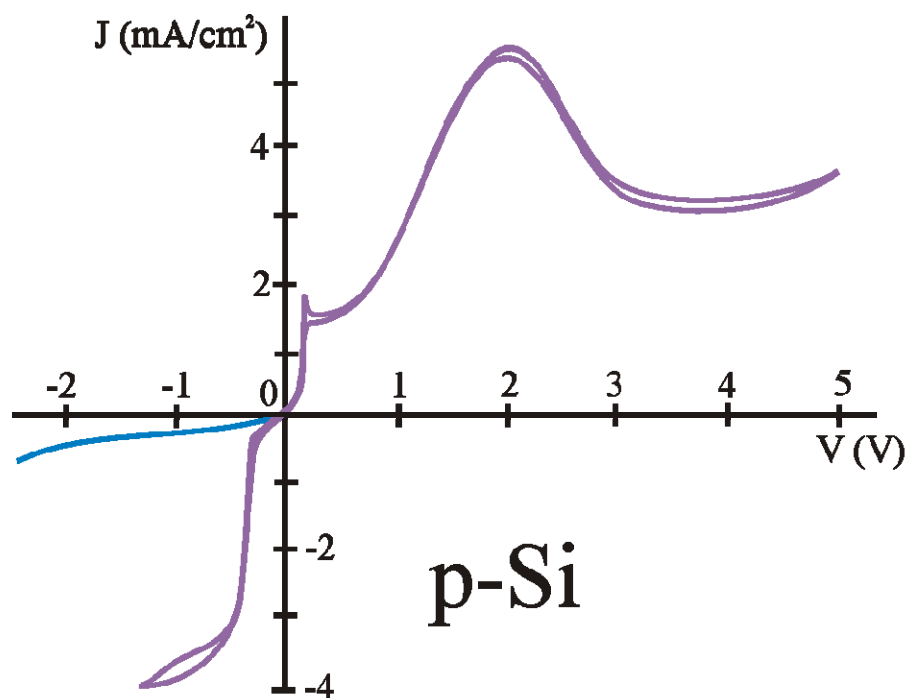
Příprava nanokrystalického křemíku

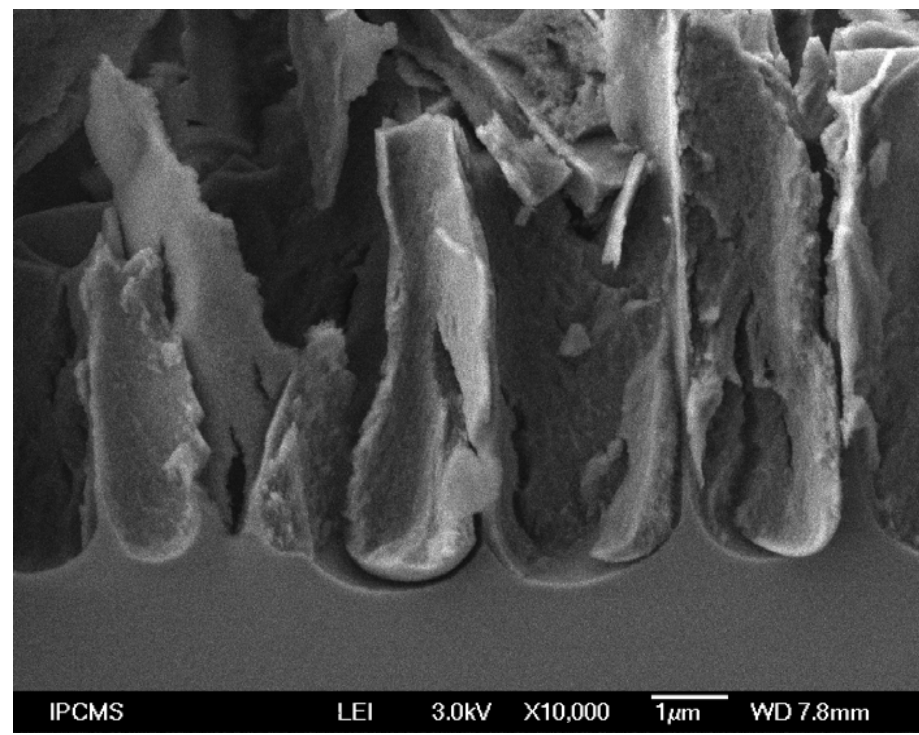
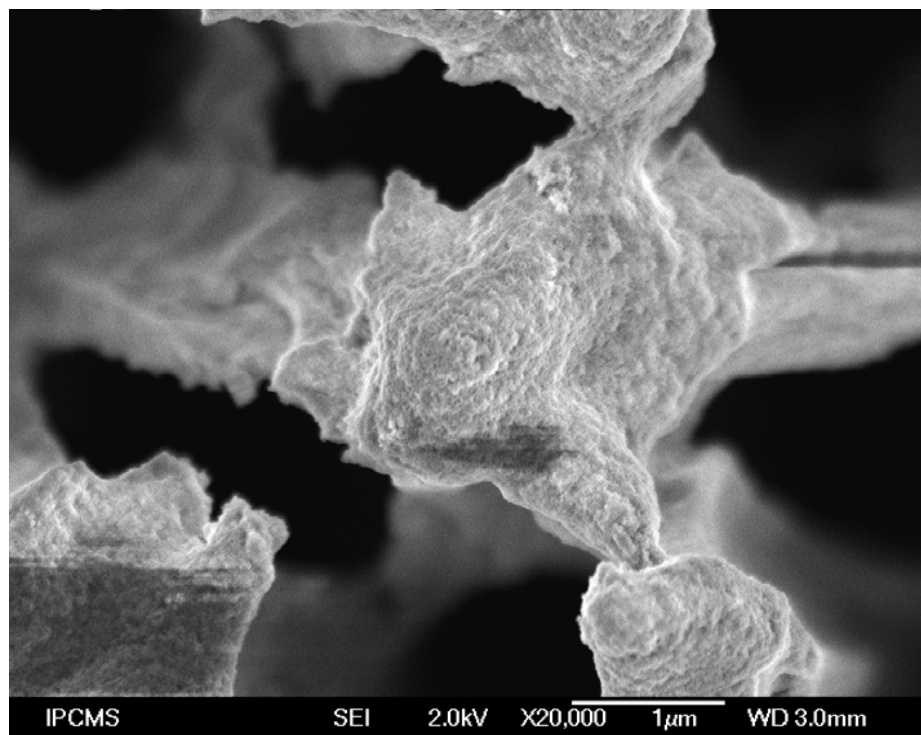
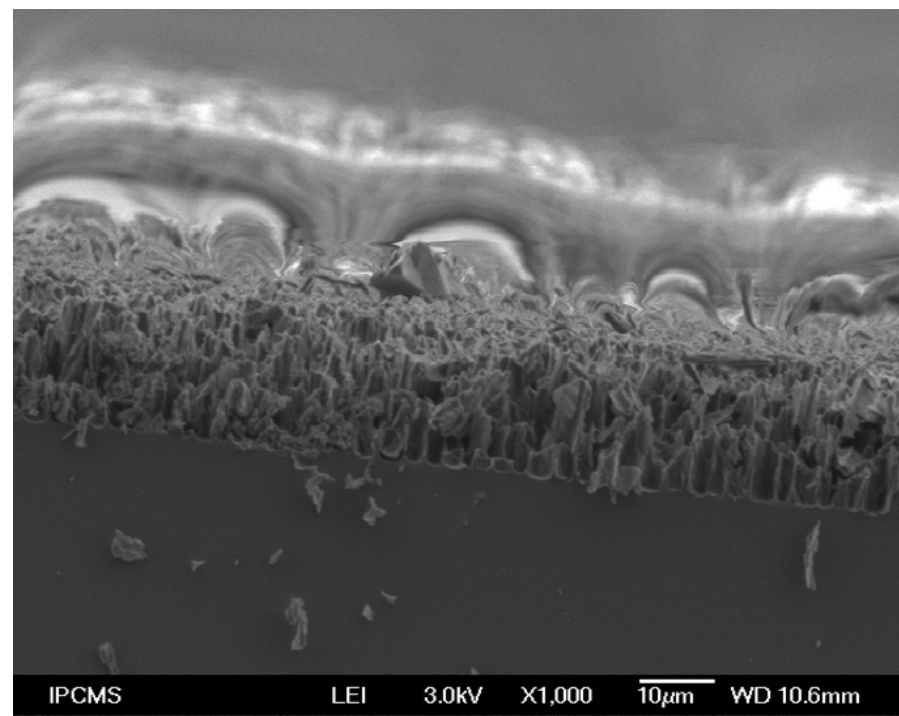
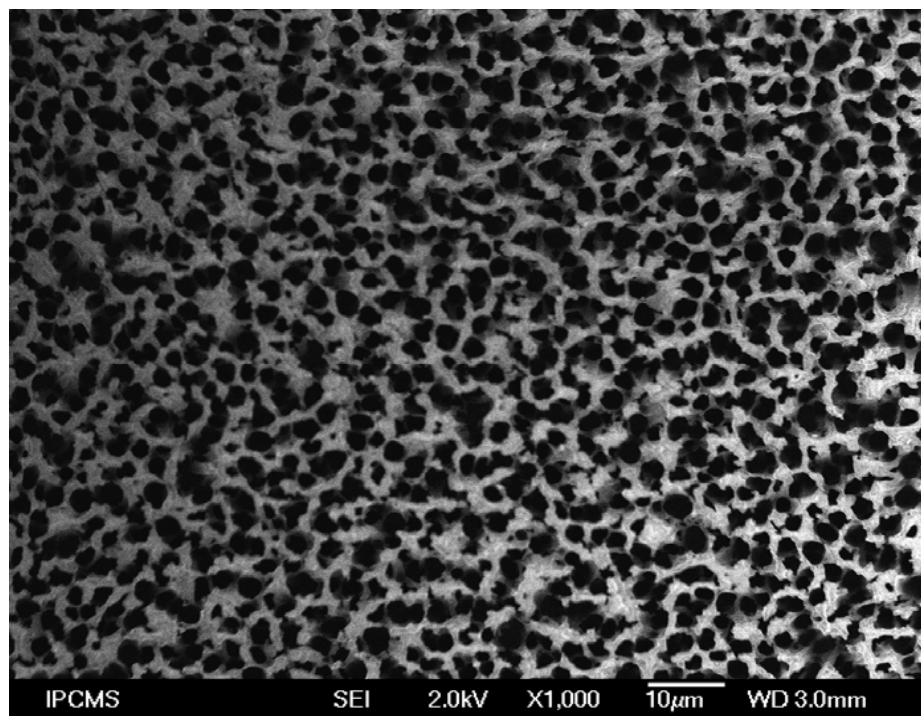

Povrch porézního křmíku

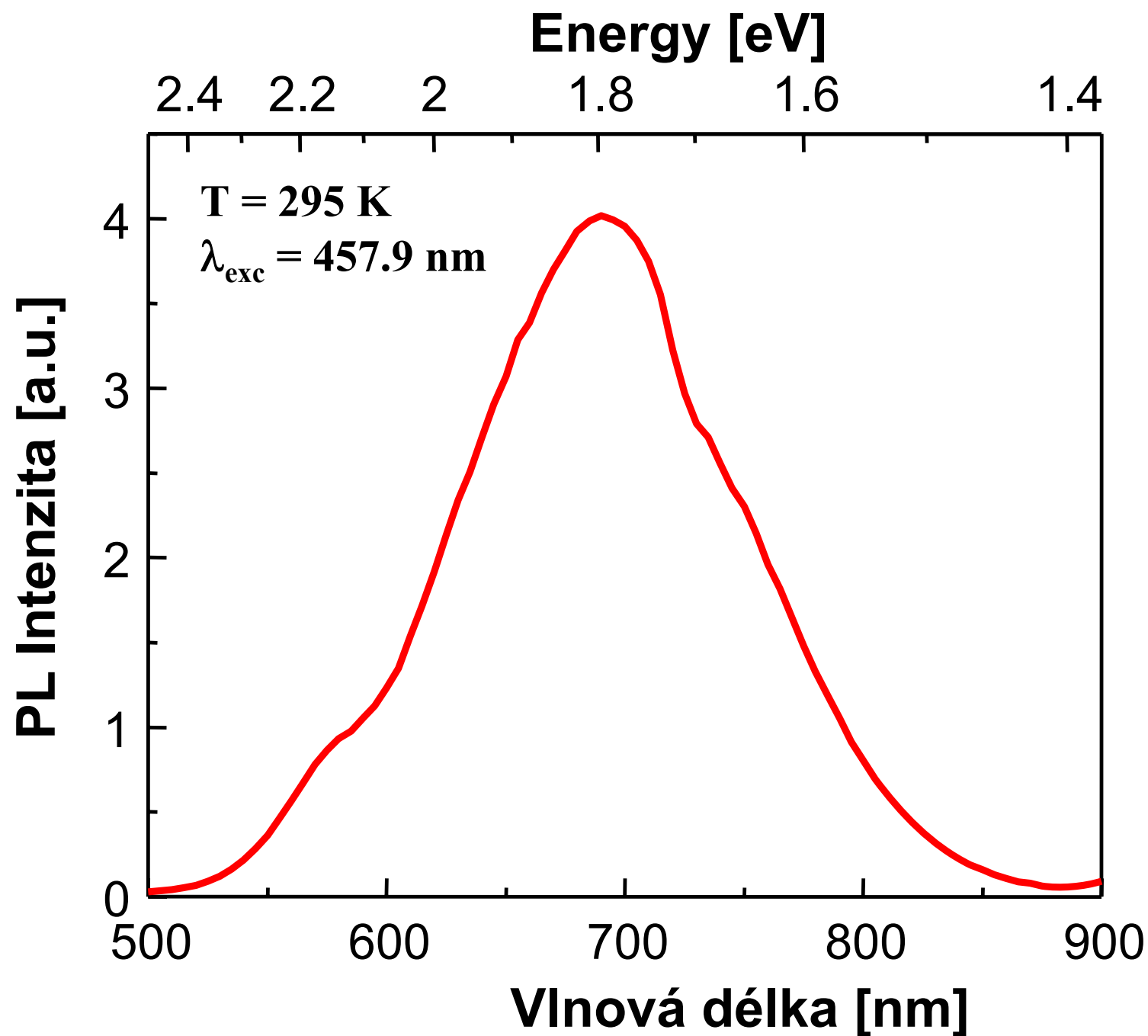

Cyklický voltamogram systému Si|F⁻(0,2M)||sat.Ag/AgCl za různých podmínek osvětlení

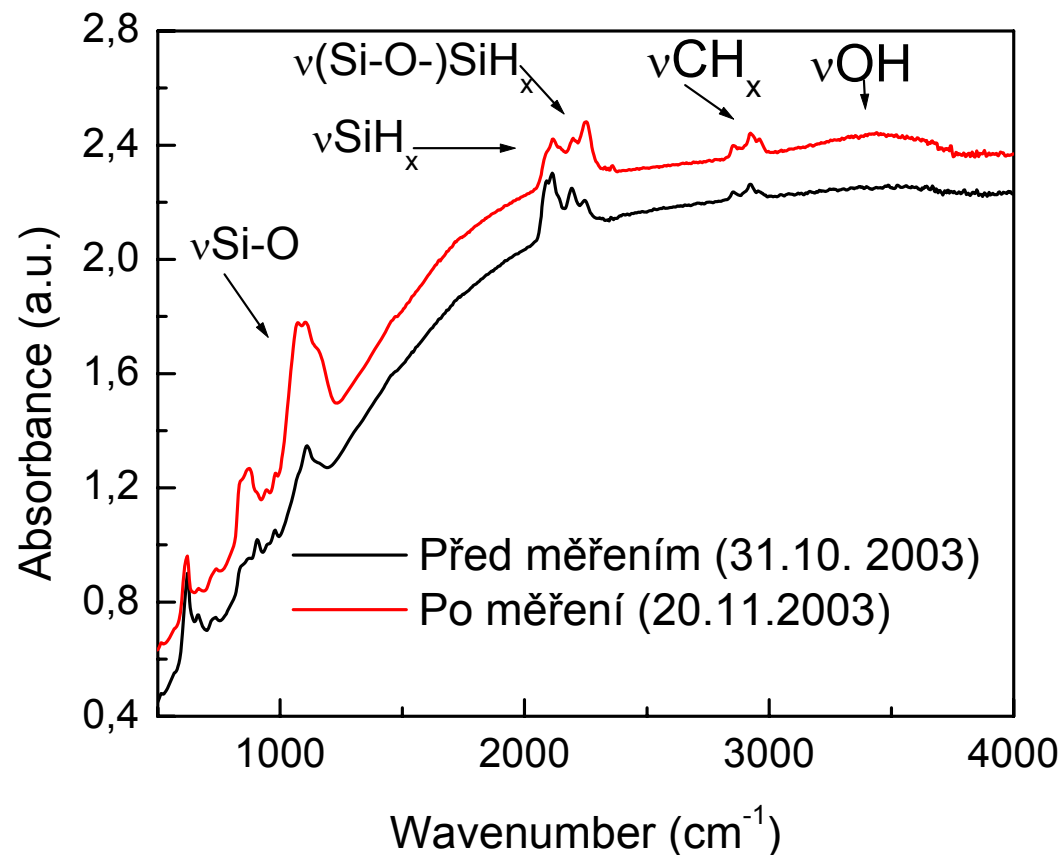

Fotoluminiscence nanokrystalického křemíku

Charakterizace porézního křemíku

- IČ spektroskopie: [Transmisní měření](#)
Odrázová měření
(ATR, fotoakustická spektroskopie)
- Ramanova spektroskopie

Proč optosenzory na bázi porézního křemíku?

- vysoká citlivost
- rychlá odezva fotoluminiscenčního zhášení
- navázáním vhodných sloučenin na povrch porézního křemíku lze zvýšit rozpoznávací vlastnosti
- materiálová kompatibilita s technologií integrovaných obvodů – jednoduchá integrace na křemíkovém čipu

Nedostatky:

- Nízká chemická stabilita na vzduchu
- Nízká selektivita

řešení – funkcionalizace povrchu

stabilizace

Molekulární rozpoznávání

Senzory na bázi PS

Optosenzory

- interference
- luminiscence

Elektrochemické senzory

- vodivost
 - kapacita
-

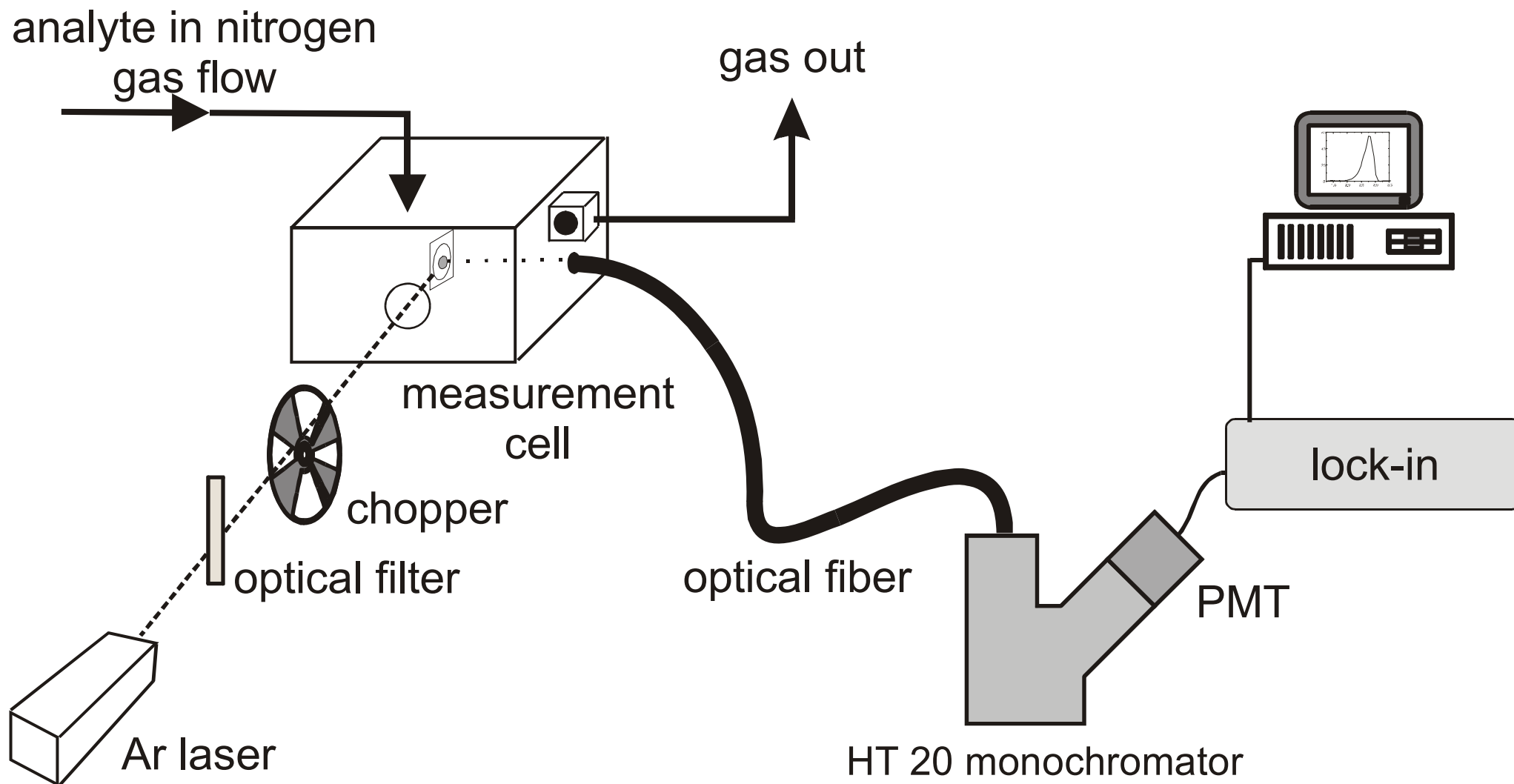
Plynná fáze: NO, vlhkost, Sarin

Kapalná fáze: imunosenzory – TNT, proteiny, fragmenty DNA

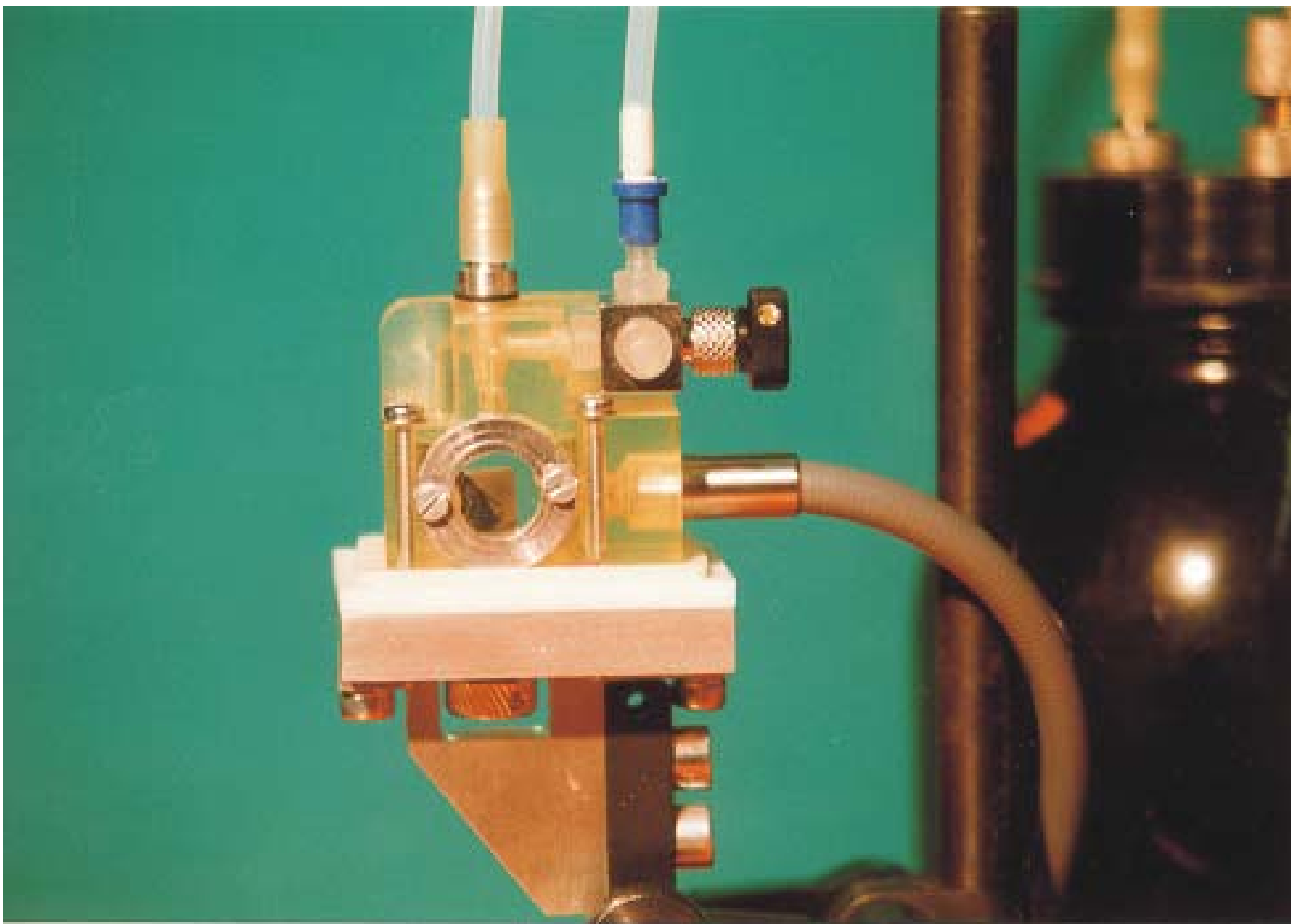
Ostatní aplikace

Teplotní a tlaková čidla, akcelerometry

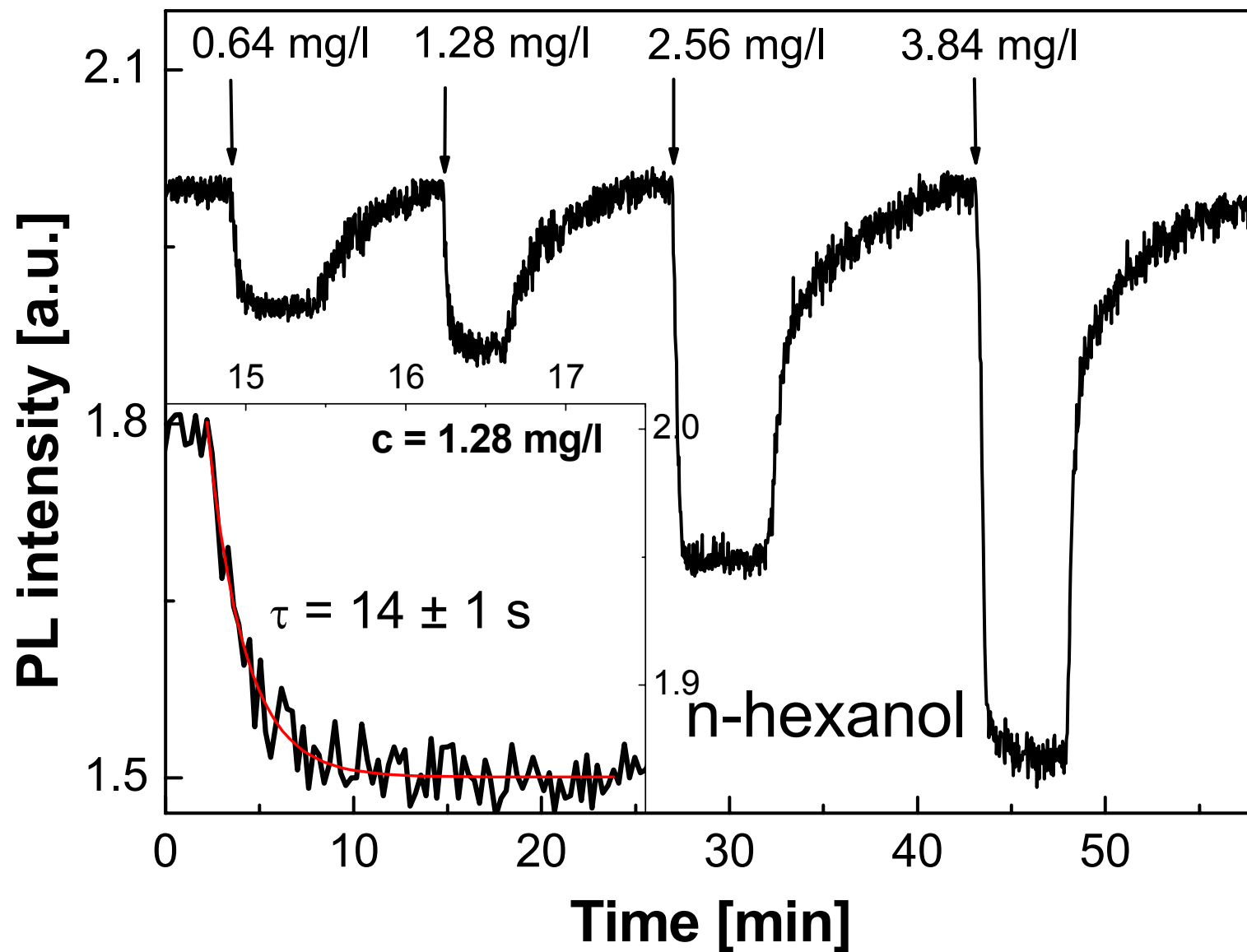
Experimentální uspořádání

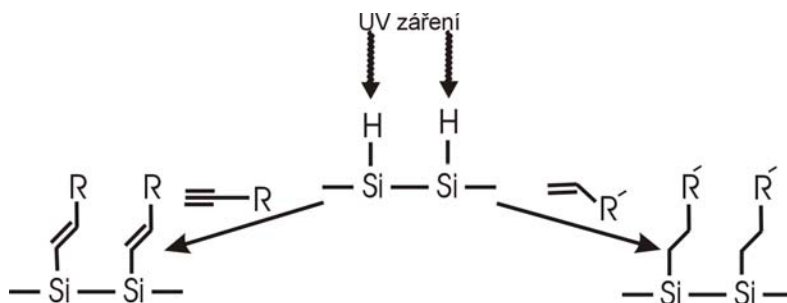
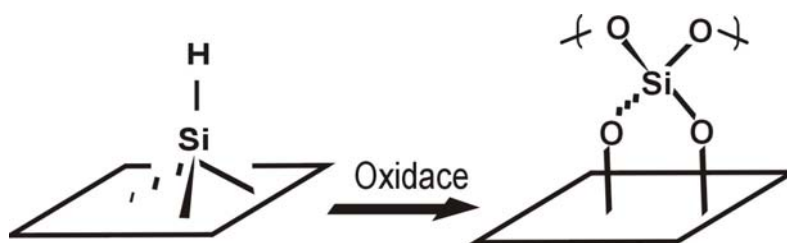
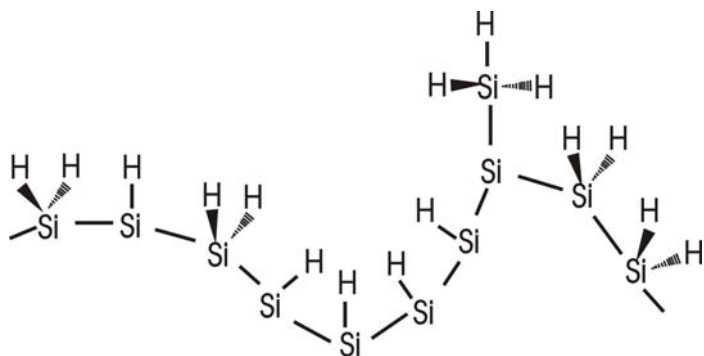
Optoda pro plynnou fázi

Detekce n-hexanolu v plynné fázi

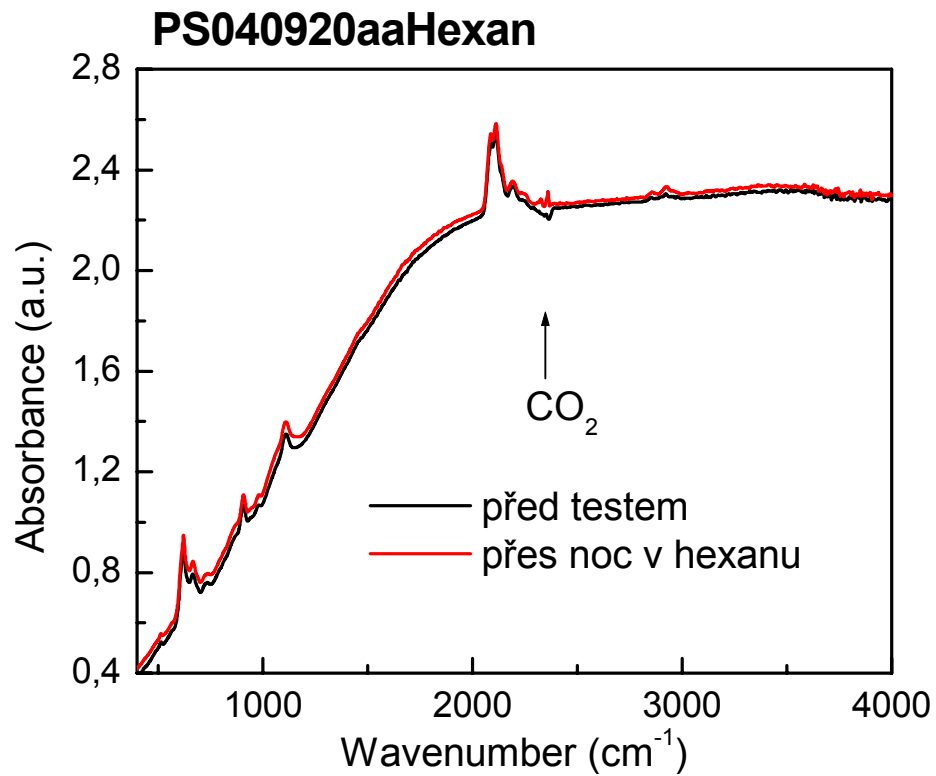

Povrch porézního křemíku

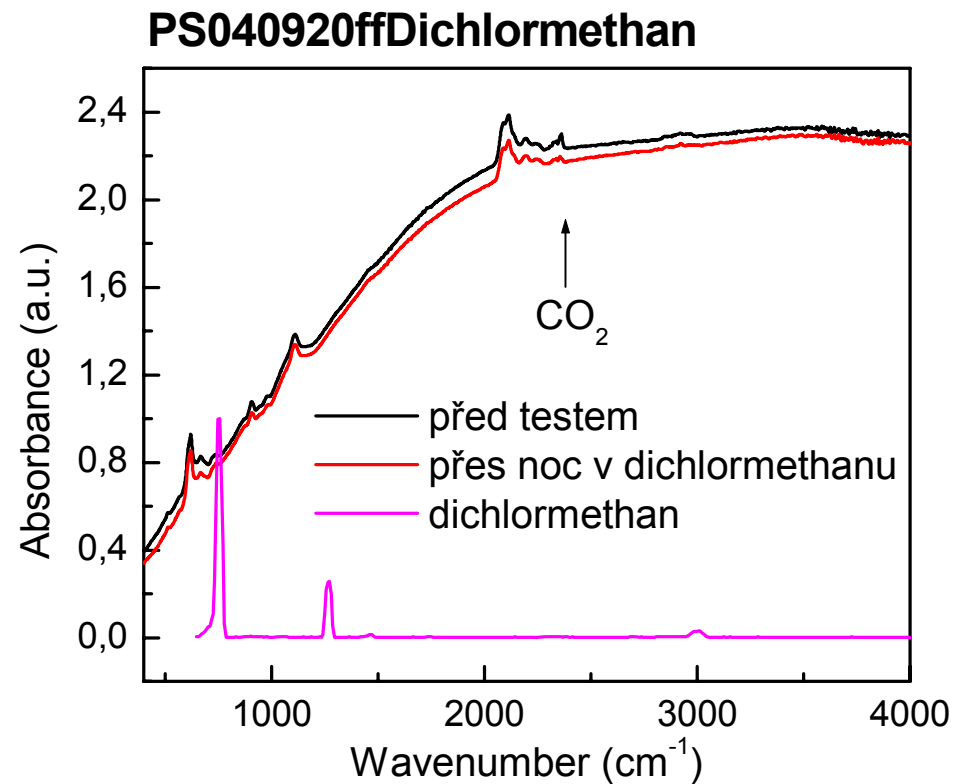

- Povrch je pokryt Si-H₁ až 3
- Snadná oxidace – nestabilita
- možnost modifikace povrchu → selektivita, stabilizace povrchu
 - Si-O
 - Termálně
 - Chemicky (H₂O₂)
 - Si-X
 - Si-O-C
 - Si-C
 - Radikálově iniciovaná (diacylperoxidem)
 - Termicky iniciovaná
 - UV a VIS
 - Katalýza organokovy a Lewisovou kyselinou
 - Grignardovými činidly a alkyllithiovými sloučeninami
 - Elektrochemicky

Hexan, dichlormethan

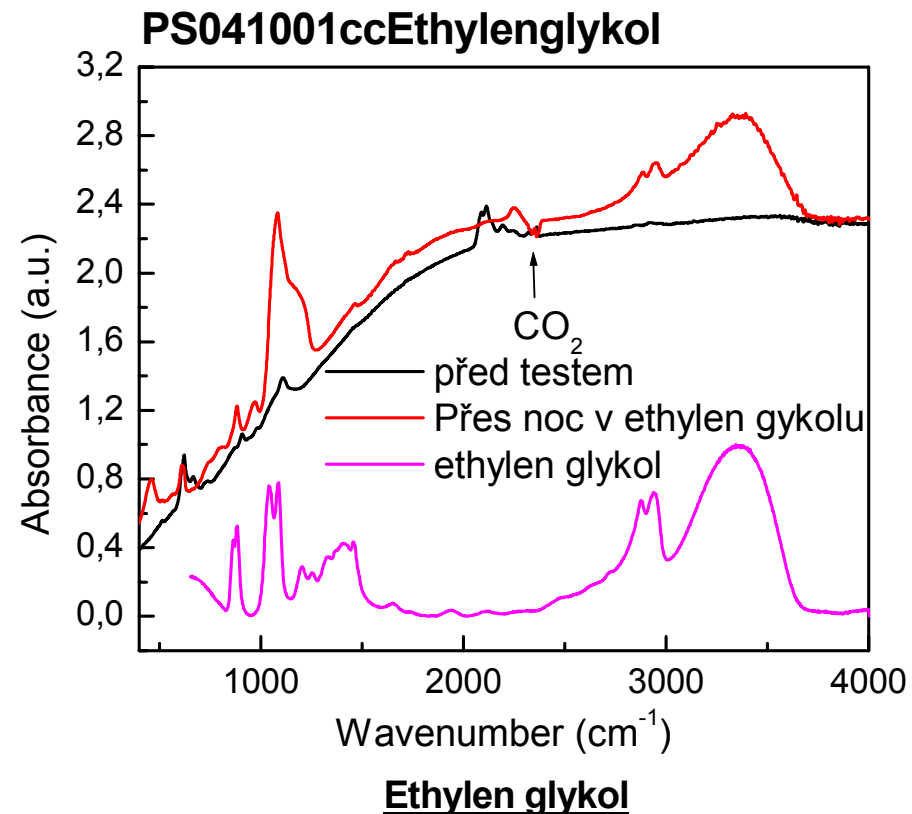
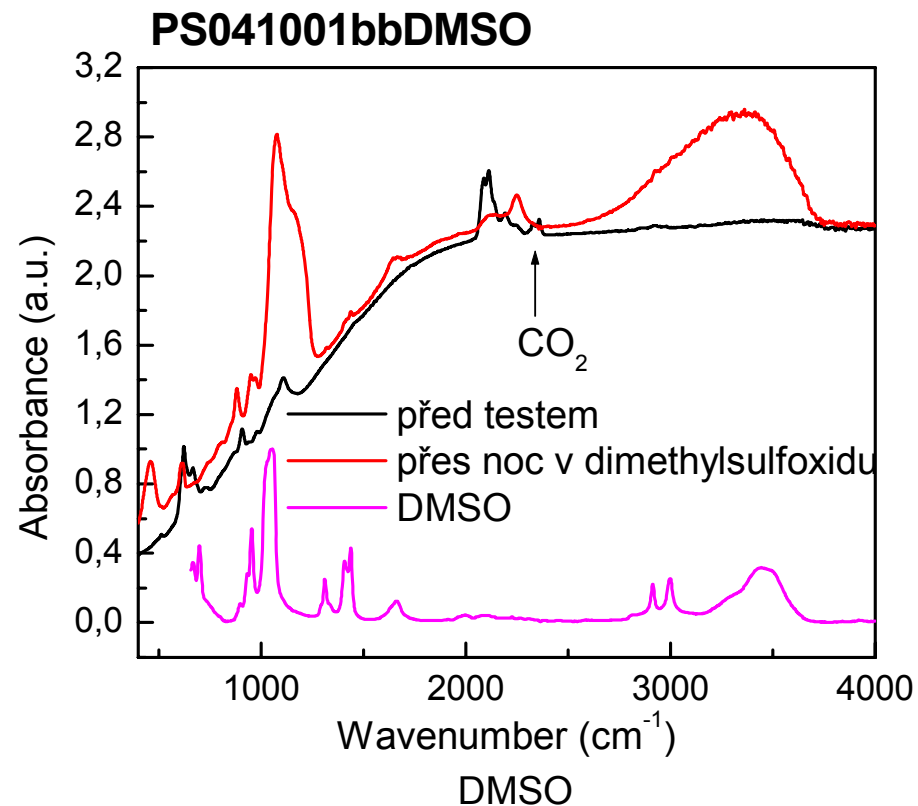

Hexan

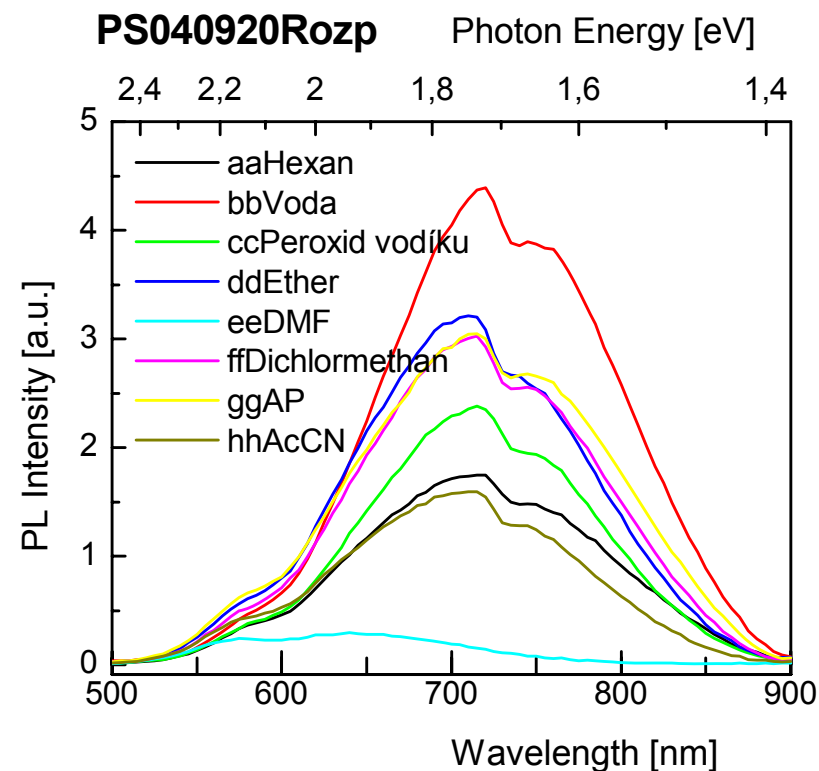
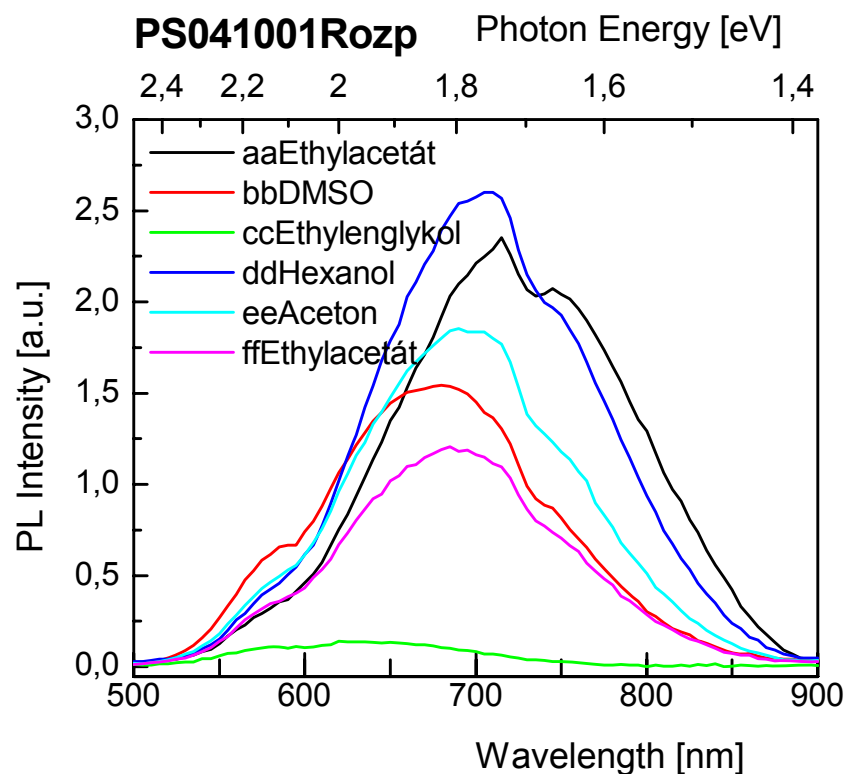

Dichlormethan

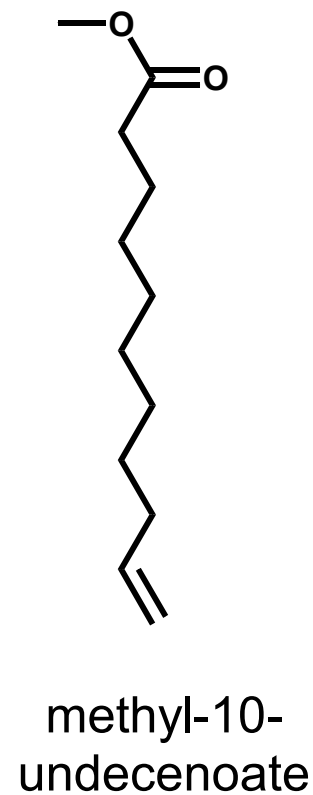
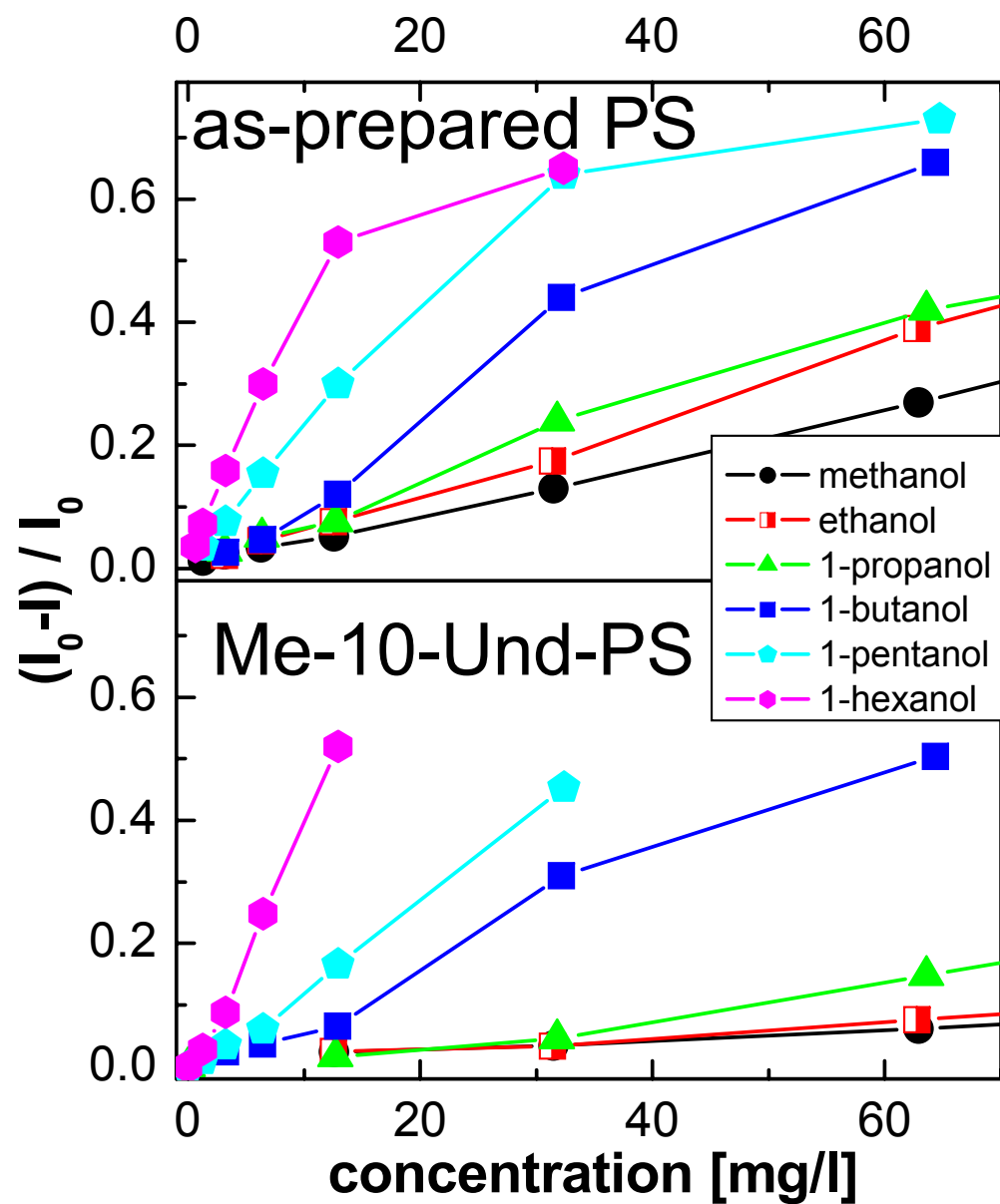
DMSO, ethylenglykol

Fotoluminiscenční spektra

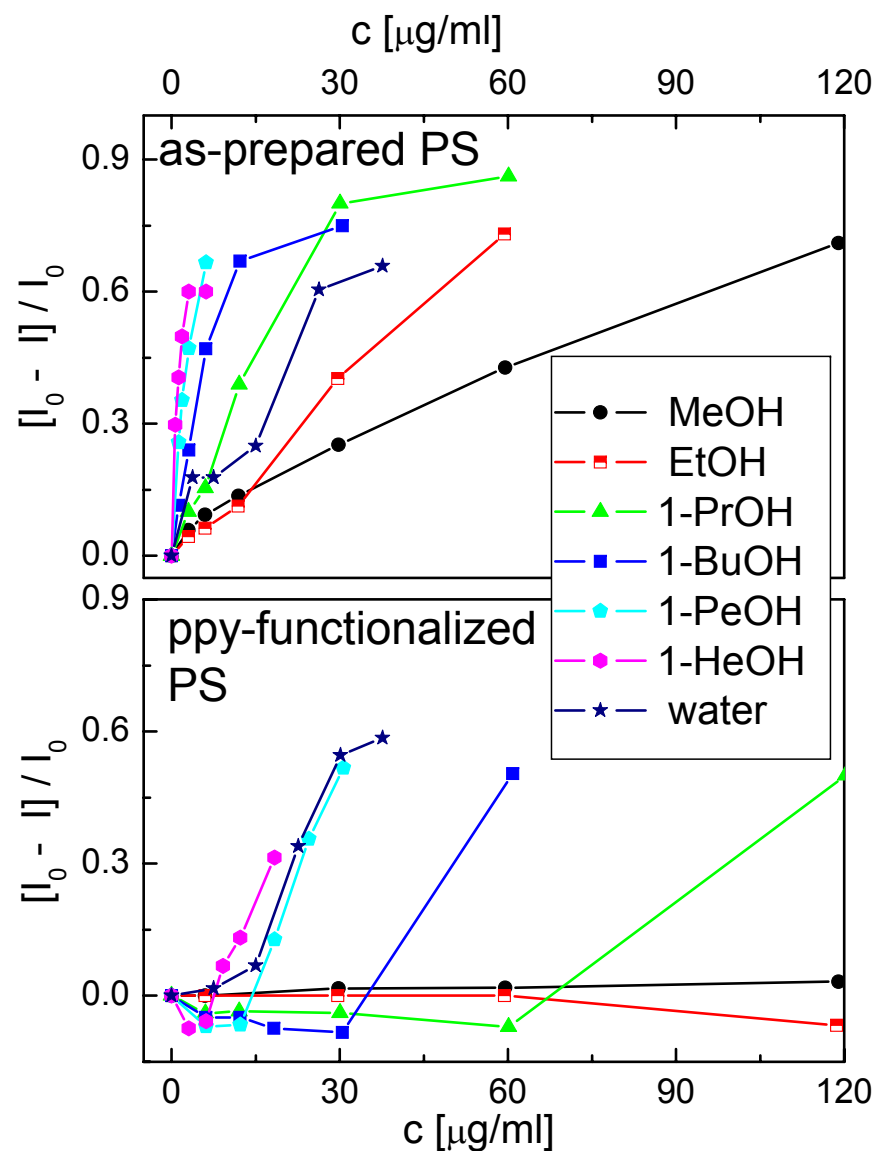
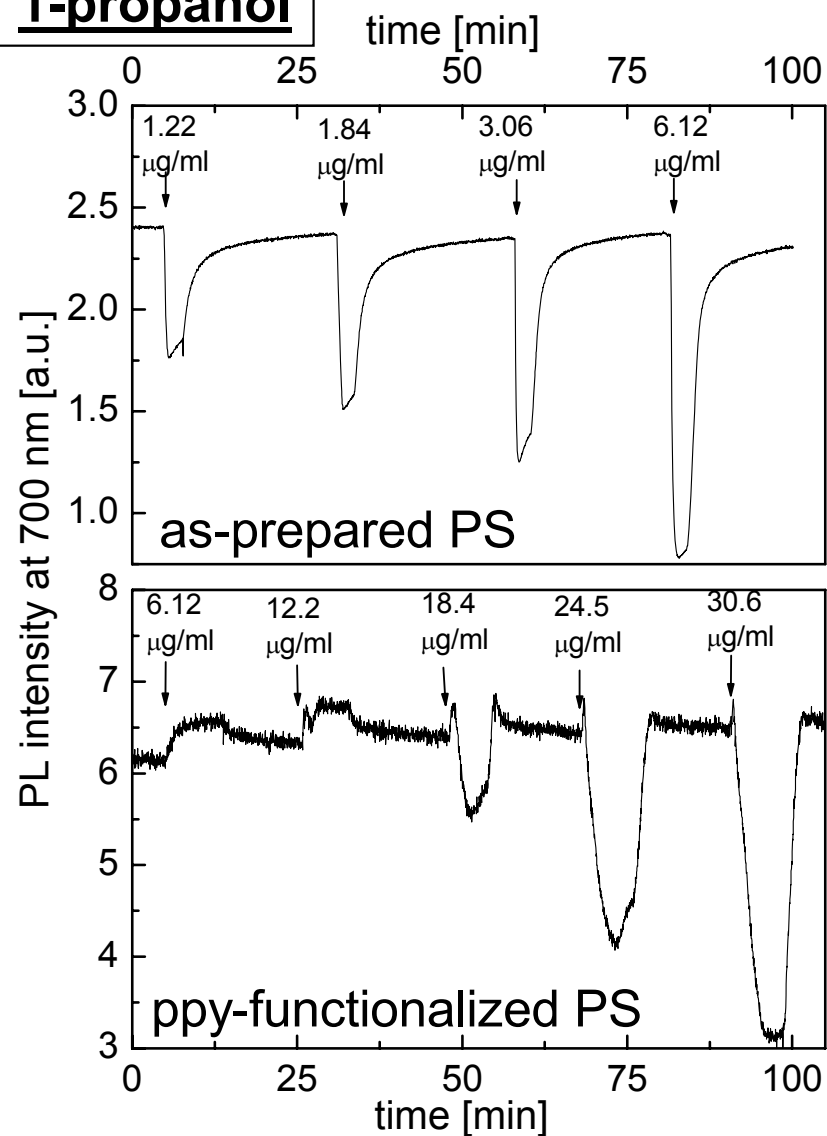

Odezva PS derivatizovaného *Me*-10-undecenoátem

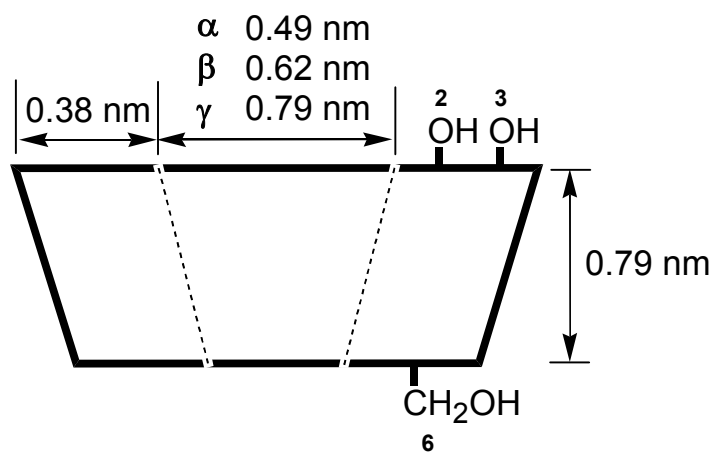
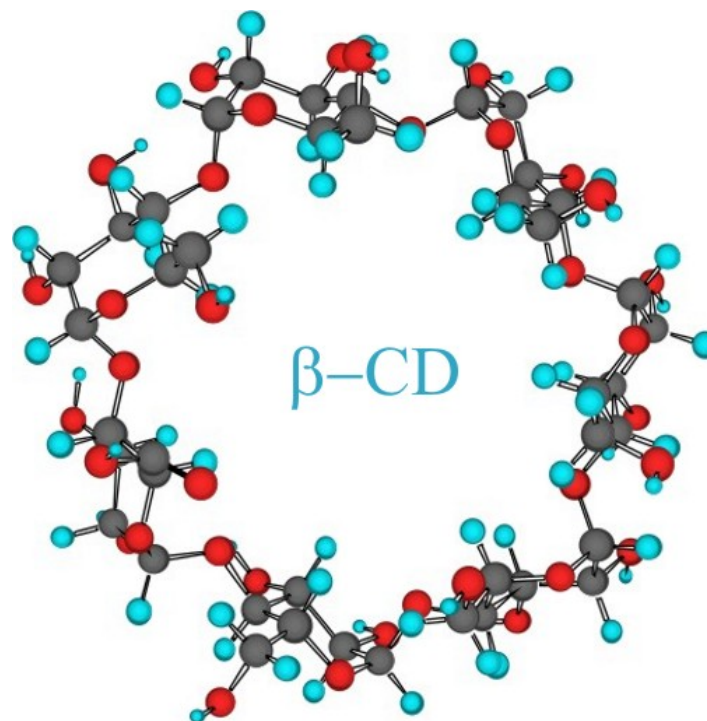

Odezva PS modifikovaného polypyrolem

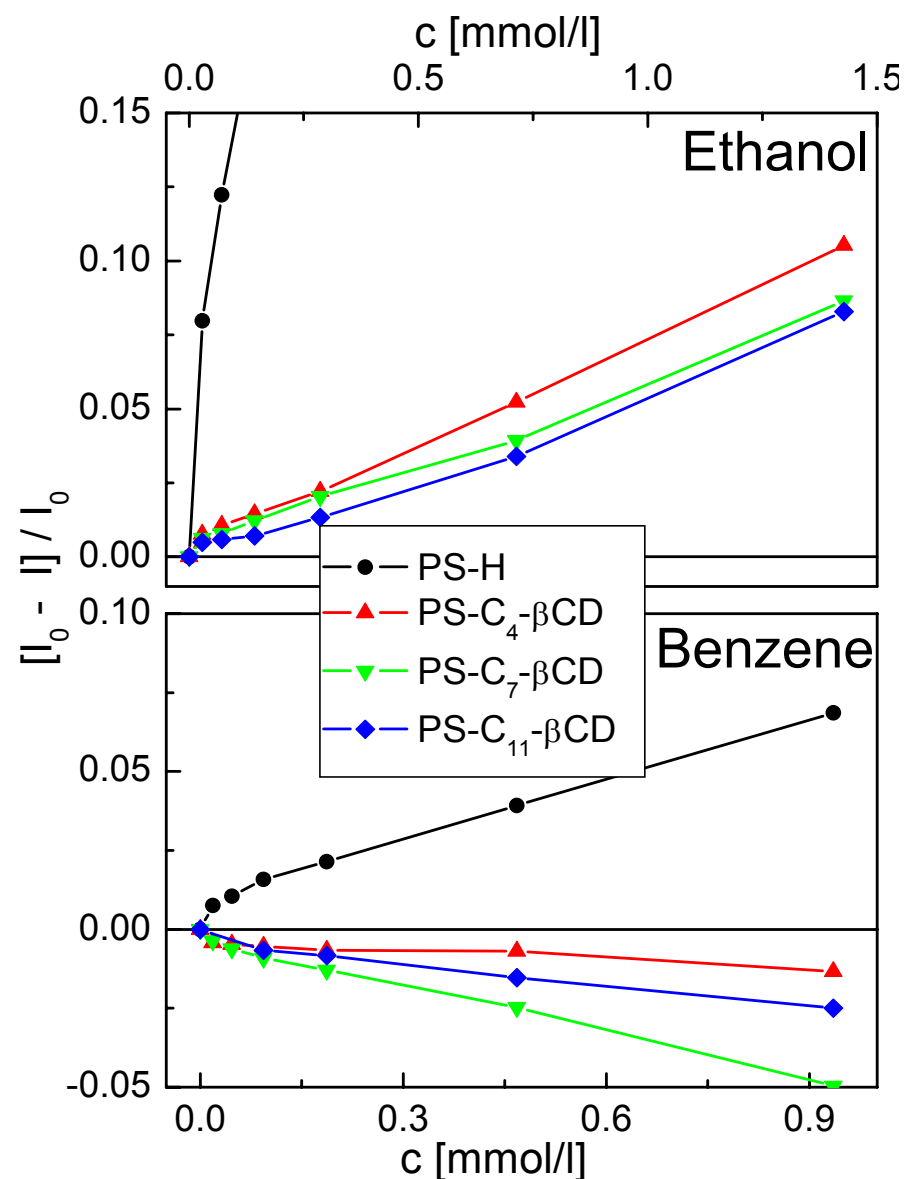
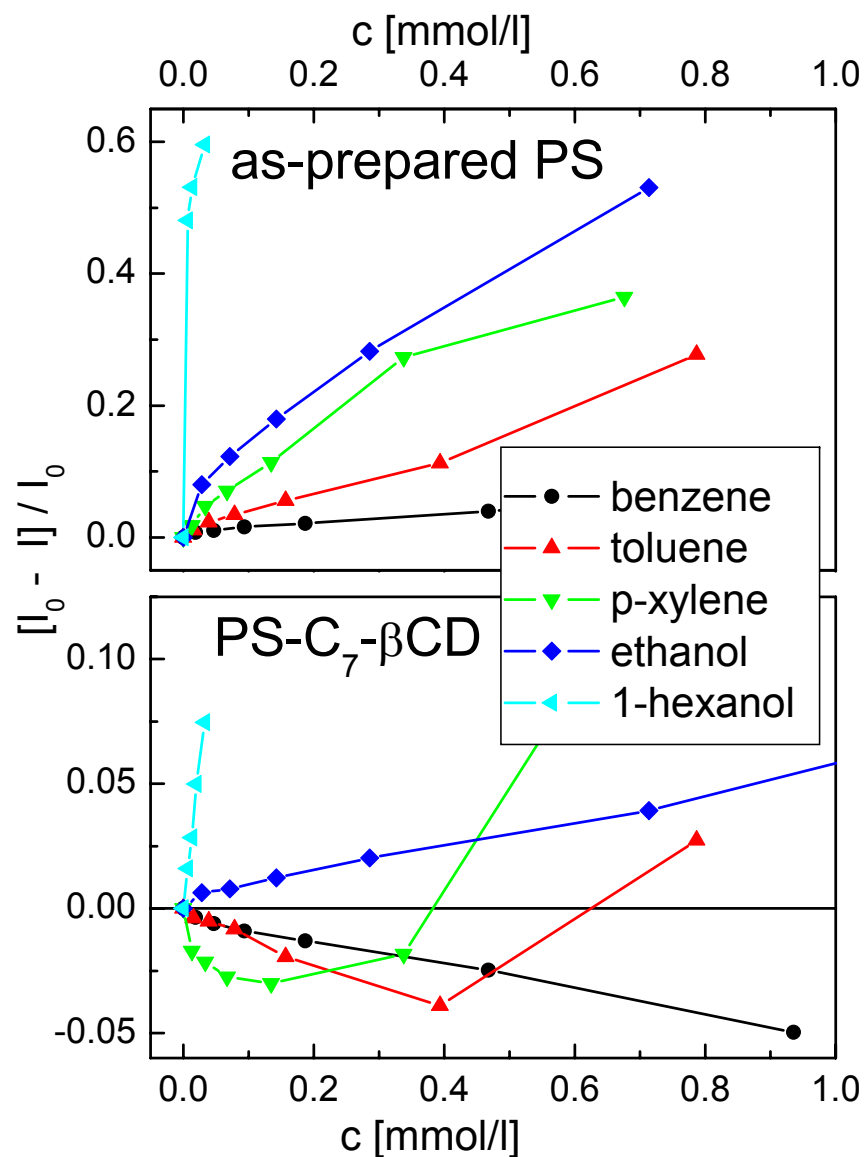
1-propanol

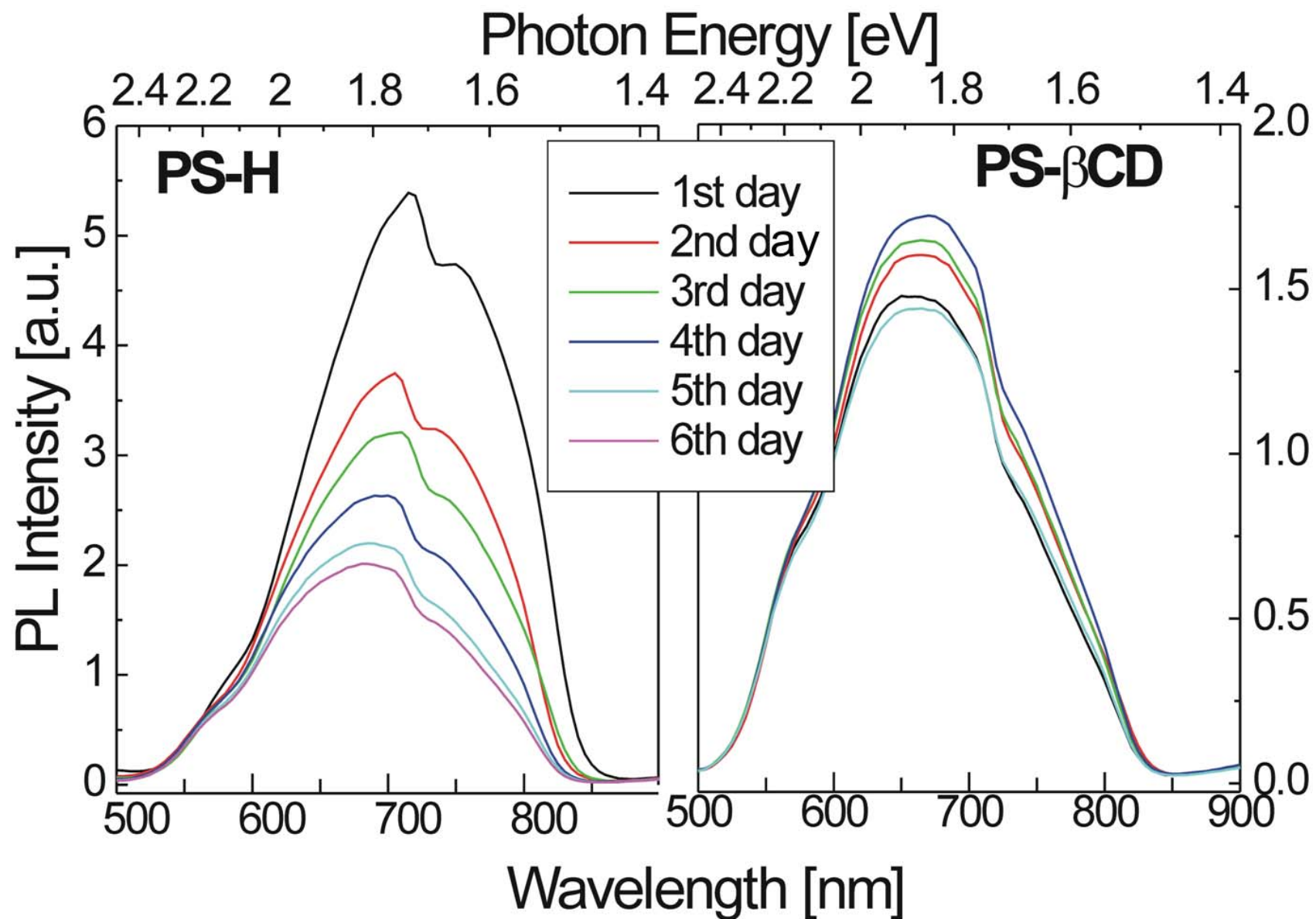
Derivatizace cyklodextriny

Odezva PS modifikovaného deriváty β -CD

Operační stabilita

Derivatizace porézního křemíku

zvyšuje operační stabilitu senzorické odezvy
snižuje citlivost senzorické odezvy
zvyšuje rozpoznávací vlastnosti senzoru